

Janne Mäki-Turja

Ennen juppi-infernoa

Byron Coley & Thurston Moore, *No Wave. Post Punk. Underground. New York 1976–1980*. Abrams Image, New York 2008. 144 s.

JUTTUHAN MENI TIIVISTETTYNÄ näin: 70-luvun puolivälin tienoilla epämääräinen joukkio ”taiteellisesti suuntautunutta nuorisoa” saapui ajan hengen innoittamana New Yorkiin. He perustivat bändejä, tekivät performansseja ja elokuvia sekä julkaisivat omia lehtiä. Siis vähän niin kuin punk, mutta taiteellisemmassa hengessä. Joku terävä rock-journalisti kutsuikin tätä virallisesti *no wave*ksi ristittyä liikettä nimikkeellä *the real punk*. Lausunnossa on järkeä koska *no wave* oli jotain ihan muuta kuin nopeammin ja kovemmalla säröllä soitettuja chuckyriffejä (mitä punk periaatteessa ”vain” oli), mikä taas johtui siitä, että useat skenen artisteista eivät osanneet soittaa instrumenttejaan. Velvet Undergroundin ja Suiciden kaltaiset pioneerit toimivat liikkeen esikuvina (Patti Smith ja Television olivat liian hippejä ja Ramones liian rock), mutta näiden apinointi olisi ollut suorastaan halveksittavan rikollista toimintaa, joten yhtyeet keksivät uusia tapoja ilmaista itseään. Musiikillisesti yhteistä *no wave* -yhtyeille oli lähinnä riitasointuisuus kaikissa sen eri muodoissaan. Se saattoi olla Contortionsin tiukkaa punk-funkia, Teenage Jesus & The Jerksin primitiivistä ja hakkaavaa nihilismiä pilkottuna minuutin mittaisiin annoksiin, tai se saattoi olla DNA:n ja Marsin liki abstrakteja äänivyörytyksiä. Pääasia: se ei kuulostanut juuri miltään aiemmin tehdyttä. Minun korviini *no wave* kuulostaa edelleen hämmästyttävän elinvoimaiselta.

Jos *no wave* ei terminä soita kelloja, syy löytyy varmaankin tämän lyhytikäisen liikkeen alidokumentoinnista. Kulmakivenä pidetty *No New York* -kokoelmalevy oli lähes 20 vuotta kiven alla, eikä muidenkaan albumien saatavuus ollut kehuttava. 90-luvulta lähtien, ja varsinkin viime vuosina, on kuitenkin ilmestynyt useita ydinartistien tuotannot yhteen niputtavia kokoelmia ja retrospektiivejä, jotka yhdessä uusien *no wave*sta ammentavien yhtyeiden ilmaantumisen kanssa ovat hiljalleen nostaneet ilmiötä takaisin musiikkifanien tietoisuuteen.

Kaksi ensimmäistä kirjamuotoista *no wave* -historiikkia ilmestyi viime vuonna lähes samanaikaisesti. Marc Mastersin työtä on keuhuttu taajaan, mutta halusin en-

simmäiseksi tutustua nimenomaan Mooren & Coleyn kuvakirjaan, joka sisältää runsaasti myös haastattelumateriaalia ja arvokasta nipelitietoa. Teokselle tuo raakaa uskottavuutta tietty fakta: tekijät ovat itse olleet paikalla, kun monet sivuille tallennetuista episodeista ovat tapahtuneet. Lisäksi he ovat monet kerrat osoittaneet kadehdittavaa ymmärtämystä rockin marginaalisempia sivujuonteita kohtaan; Moore esimerkiksi bändinsä Sonic Youthin kanssa, Coley erinomaisena ja lahjomattomana musiikkijournalistina.

Eikä kirja todellakaan petä. Haastateltavien vuolas kerronta ja ajoittain tragikoomisetkin tarinat inhimillistävät ansiokkaasti välillä sitä kovin salaperäistä kuvaa, joka monista *no wave* -artisteista on vuosien mittaan syntynyt. Sivujen voittopuolisesti glamouriton kuvitus peilaa oivallisesti *no wave*en korutonta henkeä. Glamouria tai ei, tuskin kukaan voi väittää, etteikö kamera suorastaan rakastaisi liikkeen ikoneiksi tahtoen tai tahtomattaan nousseiden Lydia Lunchin, James Chancen tai Arto Lindsayn kasvoja. (Aloin laskea Lunch-kuvien määrää, mutta sekosin laskuissani jo ennen kirjan puoltaväliä.) Kuvien ja tekstin suhteesta syntyy kuitenkin kirjan ainoa huono puoli. Henkilögalleria on niin valtaisa, että moneen kiinnostavaan hahmoon tutustuminen jää väistämättä pinta-puoliseksi raapaisuksi.

Coleyn & Mooren teos kertoo, millaista oli nuoren boheemin elämä New Yorkissa 70-luvun lopulla, vain muutamia vuosia ennen kuin esimerkiksi Manhattan muuttui juppihelvetiksi. Lydia Lunchin sanoin: ”Tuntui kuin Ilmestyskirja olisi toteutunut. Tämä kaupunki tuntui maailmanlopulta.” Viimeistään tämän kirjan ja näiden lauseiden myötä luulen ymmärtäväni paremmin, miksi *no wave* oli juuri sellaista kuin se oli.

(Lue lisää popkirja-arvosteluja Filosofia.fi-portaalista, jossa niin & näin -popteema varttuu: www.filosofia.fi/pop)